

**Dennica Peneva
(1963–2023)**

Dennica Peneva Fotinova 1963. december 12-én született Szófiában. Iskoláit is a bolgár fővárosban járta. Kezdetől fogva érdekelték a nyelvek. Középiskolai tanulmányait bolgár–angol tannyelvű gimnáziumban végezte 1981-ben. Érettségi után egy angol nyelvű óvodában dolgozott pedagógusként, majd egy középiskolában tanított angolt. Az angol mellett franciául is tanult. 1986-ban felvételt nyert a szófiai Ohridi Szent Kelemen Egyetem (Софийски университет „Свети Климент Охридски”) angol és finnugor szakára. 1991-ben szerzett angol nyelv és irodalom, valamint finnugor szakos, továbbá angol/francia szakfordítói diplomát.

A szófiai egyetemen a finnugrisztika főként a magyar és finn nyelv elsajátítására korlátozódott. A Debreceni Egyetem államközi egyezmények keretében az 1990-es években folyamatosan fogadott bolgár hallgatókat magyar nyelvi és irodalmi részképzésre. Dennica Peneva is ennek keretében tanult több bolgár hallgatóval együtt Debrecenben az 1991–1992. tanévben. Annak idején a magyar nyelv finnugor alapjai is a kötelező tantárgyak közé tartozott, amelyet én tartottam a külföldi hallgatóknak is. Peneva ezután férjhez ment egy magyar biológushoz, de folytatta hobbiként a finn nyelv tanulását. Két fiúgyermeke született, majd 1999-től kezdve különböző debreceni nyelviskolákban tanított angolt, kereskedelmi angolt a Debreceni Egyetemen, végül – a doktorátus után – a Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskolában volt angoltanár.

A nyelvek iránti tudományos érdeklődése sosem lanyhult. 1999-ben jelentkezett a tanszéken, hogy szófiai tanulmányait beszámítva elvégezhesse a finnugor szakot. Noha az akkori oktatási dékánhelyettes megpróbálta lebeszélni (mondván, hogy ilyesmivel nem érdemes foglalkozni!), ő azonban nem tágított, hanem egyéni levelezőként felvette és 2002-ben el is végezte a finnugor mesterszakot. A finn mellett megtanult észtil is, szakdolgozatát pedig a lapp nyelv speciális névragozásából, a jelző és a jelzett szó egyeztetéséből (szemikongruencia) írta. Ezt a témát kívánta folytatni nagyobb összefüggésekben. Felvételt nyert a nyelvészeti doktori iskola finnugor alprogramjába. Elmélyítette lapp nyelvtudását. Folyamatosan konzultált észtil és finn

anyanyelvi lektorokkal, és levelezett lapp anyanyelvű szakemberekkel is. Imponáló szakirodalmi ismeretekre tett szert. Még 2004-ben tett közzé egy tanulmányt egy kisebb balti finn nyelv, a karjalai új bibliafordítás terminológiai kérdéseiről. A doktori iskola végeztével 2005-ben szerzett abszolutóriumot.

Ezután tanári munkája mellett kezdte publikálni témájának részleteit. A kiindulási nyelv a magyar lett, ennek egyeztetési típusait összevetette a finn, észt és lapp megfelelőivel. Elkezdte a jelzős szerkezetek típusaival (FUD 2005), folytatta a birtokos szerkezetekkel (2006), majd az értelmező jelzős és predikatív szerkezetekkel (2007). Ezután a vizsgálandó nyelvek közé anyanyelvét, a bolgárt is belevonta. Folytatta a személybeli egyeztetés típusaival (2008), majd a számbeli kongruenciával (2010, 2012, 2013). Disszertációjával 2013-ban készült el. Az *Egyeztetési típusok vizsgálata finnugor nyelvekben (magyar, finn, észt, északi-lapp) [Types of agreement in Finno-Ugrian languages (Hungarian, Finnish, Estonian, Northern Saami)]* című értekezés nyilvános vitájára 2014. december 11-én került sor, amelynek eredményeként a PhD-fokozatot cum laude minősítéssel fogadták el. A szerző mindig a konkrét nyelvi tényekből indult ki, és induktív módszerrel vont le meggyőző következtetéseket. A munkának természetesen megvoltak az elméleti alapvetései is, eredményeiből a finnugor és egy szláv nyelv tanúságaival további pontosításokat tudott megtenni. Dennica Peneva a védelemmel egy időben összefoglalta és közzétette az egyeztetés elméleti kérdéseit összegző tanulmányát is (FUD 21 [2014]: 213–234).

Életének nagy vágya teljesedett be, amikor 2018-tól francia nyelvterületen taníthatott angolt az uniós adminisztráció gyermekeinek létesített iskolák egyikében, Brüsszelben (European School in Brussels-IV). Betegsége egyre inkább akadályozta munkájában, s végül 2022 végén kénytelen volt feladni állását és hazaköltözni Szófiába. Örült, hogy közben nagymama lett, ám nem tudom, sikerült-e még megölelnie lányunokáját, mert 2023. február 27-én elhunyt.

Sajnos nem ő az első, aki mostanában távozott a finnugristák közül. Mélyen együtt érzünk családjával. Folyóiratunk, a *Folia Uralica Debreceniensia* hűséges munkatársára, tanulmányok és recenziók szerzőjére, kitartó szorgalmára és a kongruencia terén végzett értékes munkásságára főhajtással emlékszük.

KERESZTES LÁSZLÓ

DOI: 10.52401/fud/2023/32